

Wat is dood?¹

Meningen, opvattingen

Elk mens zal op een dag moeten nadenken over *de dood*. Wat het is, wat met je gebeurt als je dood gaat. En of er nog hoop is op leven na de dood. Velen hebben antwoorden gezocht. Vragen worden gesteld. We kijken eerst naar wat antwoorden.

Reïncarnatie. Dan denkt men dat je na je dood anders terugkomt, bijvoorbeeld als een paard of een vlinder. Terwijl je in je leven voordat je mens was ook iets anders was. Een eindeloze cyclus, waaruit je misschien ooit ontsnapt als je opgaat in het nirvana, niets. Uiteindelijk blijft er in deze visie niets van je over.

Dood is dood. Veel mensen in de westerse wereld lijken te denken, dat het met de dood allemaal afgelopen is. Alleen *hier en nu* geldt en dan is alles voorbij: een materialistische kijk op het leven. Velen hebben deze houding: laten wij eten en drinken en vrolijk zijn, want morgen sterven wij (en is er dus niets meer), dan hebben we tenminste *geleefd*.

Dood = leven: dan ga je over naar een andere vorm van leven, je lichaam sterft wel, maar je ziel blijft voortleven ergens buiten je lichaam. Zo blijf je wel in zekere zin wie je bent, maar je komt voor altijd een een plaats die je krijgt op grond van je daden. Heb je heel goed geleefd dan zul je mooie plek krijgen. Zo niet, dan zul je het slecht hebben.

Dood = leven in het christendom. Volgens artikel 37 van de nederlandse geloofsbelijdenis zullen de ongelovigen en de slechten voor eeuwig gepijnigd worden in de poel van vuur. De gelovigen zullen eeuwig leven bij God in de hemel; zij gaan volgens het christendom bij het sterven naar God. Niet door opstanding. Wanneer je de gedachten erover leest, bedoelt men met de hemel in feite een (ver)nieuw(d)e aarde.

Dood = vernietiging in het christendom. Dan denkt men, dat dood *vernietiging* van de ongelovigen is. Die zullen dan nooit meer leven, alleen de gelovigen zullen leven in eeuwigheid. De tweede dood is dan de *definitieve* vernietiging van de goddelozen.

De Schrift

Dat brengt ons bij de Bijbel, Gods woord. Wat we daarin vinden over het begrip *dood* zal de waarheid zijn. Doorslaggevend voor de gelovige is wat *de Schrift* zegt. Wanneer we eerst in Tenach, het zogenaamde 'oude testament' kijken, zullen we daarna zien wat de Griekse Schrift, het zogeheten 'nieuwe testament' ons zegt.

Schepping van de mens

Hoe de mens in elkaar zit, is van belang om te weten voor dit onderwerp. In Genesis 2:7 wordt daarover informatie gegeven:

*toen vormde Jahweh Elohim de mens van het stof van de aardbodem
en blies de adem van de levenden in zijn neus(gaten);
zo werd de mens tot levende ziel*

1. Uitgave en © copyright 2019: Date Gorter/Stichting Da-ath; alle rechten voorbehouden.

We zien, dat God eerst het lichaam vormde, modelleerde. Vervolgens blaast Hij Zijn geest, de adem van de levenden, in de neus. Het resultaat is: een *levende ziel*.

Terugkeer van lichaam, ziel en geest

In verband met de dood, lezen we over *terugkeren*:

- Het *lichaam* keert terug tot *stof* ofwel bovenste laag van de aardbodem, want daaruit werd het eerste mensenpaar genomen. We lezen in Genesis 3:19:

*in het zweet van je aangezicht zul je brood eten
totdat je tot de aardbodem terugkeert
omdat je daaruit genomen bent
want je bent stof en je zult tot stof terugkeren*

- De *ziel* keert terug tot het onwaarneembare; de ziel is na de dood weg. Niet langer te zien of te horen, waar te nemen. Het Hebreeuwse woord is *sheol*, dat te maken heeft met het woord *vragen*. Je vraagt: *waar?* Daarop heb je inzake *de ziel* geen antwoord als iemand overleden is. Het Grieks is *hades*, dat *onwaarneembaar* betekent.

De *dood* is *terugkeer* van de ziel, Psalm 9:18:

*de goddelozen keren terug naar het onwaarneembare (sheol)
alle natiën die God vergeten*

En Psalm 16:10:

*want U zult mijn ziel in het onwaarneembare (sheol) niet verlaten
en Uw Geliefde niet aan ontbinding geven*

- Ook de *geest* zal *terugkeren* bij de dood:

*het stof terugkeert naar de aarde zoals het was
en de geest terugkeert tot God Die het gaf*
Prediker 12:7

Zo zien we dat de Schrift leert, dat lichaam, ziel en geest *terugkeren* naar hun oorsprong. We kunnen met dit alles begrijpen wat de gelovige Job wist (Job 30:23):

want ik weet dat U mij doet terugkeren naar de dood

Wanneer we alle gegevens die we verzamelden optellen, dan weten we dat bij de dood de mens *terugkeert* naar de oorsprong. Het lichaam keert terug tot stof, de bovenste laag van de aardbodem. De *geest* keert terug naar God. En de ziel keert terug naar? *Onwaarneembaar!* De ziel was er niet, bestond niet; na de dood is de ziel weer weg. Niet meer te vinden. De ziel zal *in de opstanding* weer zijn, als God de doden oproept en Hij Zijn geest aan hen geeft.

Mens en dier

Een duidelijke overeenkomst tussen mens en dier bij de dood lezen we in Tenach:

*want wat de zonen van Adam overkomt, overkomt de dieren;
ja, hetzelfde overkomt ze. Zoals de een sterft, zo sterft de ander,
en zij hebben allen één geest, en de mens heeft geen voorrecht
boven de dieren, want alles is ijdelheid (leeg).
Allen gaan naar één plaats en allen keren terug tot stof.*

Prediker 3:19-21

Bewust verder bestaan?

Wat beleven de mensen wanneer zij eenmaal overleden zijn?

Er zijn verhalen over een tunnel waar men zegt door te gaan met aan het einde een oogverblindend licht. Dit blijkt echter het gevolg te zijn van de (chemische) processen in de mens op de rand van de dood. De Schrift getuigt echter:

*de levenden weten dat zij zullen sterven; maar de doden weten niets,
noch hebben zij enige beloning te ontvangen,
want hun herinnering is vergeten;
zowel hun liefde als hun haat en nijd is lang geleden vergaan;
zij hebben gedurende de eon geen deel meer aan iets dat onder de zon gebeurt.*

Prediker 9:5,6

*wat je hand ook vindt om te doen, doe dat met heel je vermogen;
want er is geen werk, nog voornemen, noch kennis, noch wijsheid in sheol
(onwaarneembaar) waar je heen gaat.*

Prediker 9:10

de doden prijzen Jahweh niet; noch iemand die in de stilte afdaalt

Psalm 115:17

*Tot U, Jahweh (Ik ben) roep ik, en ik smeeek mijn Heer:
Welke winst is er in mijn bloed? In mijn neerdalen in het graf?
Zal het stof U loven? Zal het Uw trouw verkondigen?*

Psalm 30:9,10

*zou U wonderen doen aan de doden?
of de Rephaim opstaan en U loven? Sela
Zou van Uw goedgunstigheid in het graf verteld worden?
van Uw trouw in vernietiging?
worden Uw wonderen gekend in duisternis,
Uw rechtvaardigheid in het land van vergetelheid?*

Psalm 88:11-13

Zo zijn er meer teksten aan te halen, die hetzelfde zeggen. De conclusie is duidelijk: de doden *weten niets*. Zij *ervaren niets* tot aan de dag van de opstanding. De doden bestaan niet meer, ze zijn zogezegd: weg. De *ziel*: bewust bestaan in spreken, denken, doen, is/bestaat niet meer wanneer een mens overleden is.